

Ҙырәвәсенче – Ҙынләх, Ҙынләх, Ҙынләх...

Иртнә җул вәҗәнче пирән халәхәмәрпа тәнче педагогики Геннадий Никандрович Волковсәр тәрса юлчәҗ.

Турә тума кирлө мар Геннадий Никандровичран /хәй пурәннә чухне те кирлө марччә – шел, ку теләшпе пәрисем юлашки вәхәтра ытлашшипех тәрәшрәҗ/. Турә пулман Геннадий Волков. Ҙын пулнә вәл. Чән-чән Ҙын. Хәйән паха енәсемпе. Хәйән җитменләхәсемпе.

Чи пахи – Геннадий Никандрович пәтәм пурнәҗне таван халәха халаллани, әмәрә тәршшәпех Чәваш Еҗне /И.Я.Яковлев/ туни, чәваш халәхән ыра ятне сүлтен-сүле сәклени, хәйән вәренекенәсене ыра та вәйлә, мәнаслә та ирәклә пулма сунни.

Г.Н.Волковән пурнәҗе пултаруләхне пирән тәпчемелле те тәпчемелле...

...Манән архивра Геннадий Никандрович Волков ман пата тәрлә сүлта янә җырусем упрнаҗсә. Вәсенчен хәшне-пәрне личетлесе халәх патне җитермеллех тесе шухәшлатәп. Ку шухәша аслә әсчахәмәрән шәллә Анатолий Никандрович Волков профессор та ырларә.

᠙4.09.85 җ.

Хаклә шәлләм Туркай! Салам сана, хәрүллә салам! Салам арәмупа ачунна та.

Те ман җыру җитеймерә сана, хурав тавраш пулмарә.

Сан җинчен нумай ыра шутласа пурәнтам.

Хәрушсәрләх комитечә ачисен те сан җинчен начар шутлама нимән те сук. Хәрү әнтә эсә... Анчах сан пеккисем пулмасан – халәх чәрә юлайә-ши?

Халә әста-ши эсә?

Кәмәлу мәнле?

Әсү әнса пырать-и?

Юлташусем-тусусем йәркеллә пулчәҗ-ши, сутмарәҗ-ши ним теләшпе те?

Әмәтүсем мәнлерех пек?

Мана Петр Петрович /Хусан-

1. – В.Т./ ләплантарса кала-

не ас тутарнәччә эпә сана.

Лайх пурән, шәлләм. Хәрачунна нумай савәнәҗ җитмелле, тивмелле пултәр.

Сывә пул!

Салампа Г. Волков.

11.11.85 җ.

Туркай шәлләм, маттурәм, салам сана хәвна та, хәрүпе арәмна та. Салам әсри ыра тусусене те. Лайх пурәнәр.

Сана ырапа асәнәҗсә. Хәвән таврашунтисем те. Урам ячә – пәлтерәшлә сав тери? Борис /Б.Чиндыков. – В.Т./ – ытлашши оптимист. Хәй теллән пулса пымалла тешән пулчә те. Пулса пымасть пулсан вара? Ҙав пәчәк япалана та халиччен тутараймасәр пурәнтамәр вәт-ха. Пәчәк япала-ши?.. Савәнәр-ха. Әпә – питә хавас. Тен, утам хысҗән утам халәхах пулса җитәпәр. Ҙапла мар-и?

Тата сәнни мән пур? Савәнмалли, хавхаланмалли?..

Килте лайх пурән – Ульхупа, Илемпийүпе. Ашәнса пурәнәр. Кил ашшине ним те җитмест. Тулта те пул – килте яланах ашә пултәр. Хәш-пәр чух шухәшлатәп та: хам сунтам-сунтам та – арәма та сунтарса ятам... Арәмсем вәсем хамәр-

Анчах кунта халәх айәпә сук. Халәх – халәхах. Халәх пулсах җитәпәр пулә-ха. Амсану пирки әнлантарам. Эп ун чух санран /паянхинчен/ кәшт сәс асләрах /пәр 8-9 җул пулә, ытлармар/ – 1959 җул. Сәспәле чыслатпәр. Утмәлта сәсчә, халә, ав, хам ун сүлне часах җитәтәп.

Теләнсе каймалла. Сентименталлә мар Хусанкайән күсәсем шывланчәҗ. Ун чухне институтра чәвашла-нимәсәле, чәвашла-французла, чәвашла-акәлчанла уйрәмсем пурччә... Ҙәмәрттерчә Сәспәл, кәрлеттерчә тәнчери аслә халәхсен чәлхипе. Von Kowali lis Tschikme!.. Вәйлә каласрәҗ ачасем.

23.02.88 җ.

Туркай шәлләм! Тавах сана ыра сәмахушән, ыра хыпаршән. Тус-ачусене те манран салам кала, тав ту. Такам, темле майпа җав пәчәк тиражпа тахсан тухнә кәнекесене те манаймасть. Хам курман та-ха, вуламан та.

Ак тата – тем пысакәш тиражпа /вырәсла-и?!/ «Мудрость воспитания» /Книга для родителей

Кәскен әнлантарни: 1.Әсчахәмәр хәйән кунта пичетленнә пәрремәш җырәвәнче «Хәрушсәрләх комитечә ачисем» тенәрен...

Г.Н.Волков ман пата, Геннадий Айхи пекех, 1985 җулта Мускавран уйрәмах нумай җыру ячә. Ҙав сүлхи сәртме уйхәнче мана, Чәваш АССР Писательсен союзә сүмәнчи илемлә литературна пропагандәлакан бюро әсченне, «питә маттур пулнәшән» әсрән кәларчәҗ. Тәпәр уйхән суд мана әсә каялла вырнаҗтарчә. Геннадий Никандрович та, Геннадий Николаевич та җав тапхәр манпа ман сәмәшән пәрре те сәмәл пулманнине питә лайх әнланнә, хавхалантарма тәрәшнә. Хавхалантарнә та!

2.«Урам ячә – пәлтерәшлә сав тери» тесе Геннадий Никандрович эп 1985 җулта Шупашкарти тәп урамсенчен пәрне И.Я.Яковлев ятне партарассишән тәрәшнине /«сүлтисен» ячәпе коллективлә җыру сырни, җав сыру айне паллә җынсене алә пустарса сүрени, җырәвне «Советская Чувашия» хаҗатән тәп редакторә М.И.Иванов патне ләсә пани.../ аса илсе калать. Ун чухне И.Я.Яковлев ятне «сүлтисем», эфир ыйтнә пек, тәп хулари тәп урамсенчен пәрне памарәҗ пулин те, «Канашское шоссе» җапах та И.Я.Яковлев проспекчә пулса тәчә-тәчәх.

3.«Паләкә пирки калатәп»... Сәмах кунта Сәспәлән пулас паләкне туса хатәрлән теләшпе «пәр вырәнтан тапранни» пирки пырать. Шараф Мударис – тутарсен паллә сыравши, «Нарспи» поэмәна тутарла питә әнәслә куҗарнәскер /җакна тутарсен ку чухнехи ятлә-сумлә сыравсисем пәр кәмәллә пулса сирәплетәсәҗ/. Пирән, чәвашсен, Шараф Мударис ятне манма юрамасть.

4.«Май пулсан әсә кәме тәрәш»... 1987 җулта эп Мускаври А.В.Луначарский ячәллә театр искусствин патшаләх институтчә /ГИТИС/ сүмәнчи Театрән аслә курсәнчен вәренсе тухса Шупашкара таврәнәм. Анчах та Чәваш Ен тәп хулинче ман валли әс вырәнә тупәнмарә – «сүлтисем» мана әләкхи сәлхәмсемшән каҗармарәҗ /тәрәссине калас тәк – Мускавран Шупашкара таврәнсан хама йәркеллә әсә вырнаҗма памассине эп ГИТИСа вәренме каичченех пәлнә – 1986 җулта ЧАССР Писательсен союзне манран тасатмалла пулнә, җакна нумайәшә сирәплетме пултарты/. Г.Н.Волковән җак җырәвне илнә чухне эпә комсомолән Чәваш обкомән «Молодой коммунист» хаҗачән штатра тәман, шалу илмен корреспондентәнче пулса әсләттәм. Геннадий Никандровича сәкә та пәшәрхантарнә.

5.«Пит лайх җырнә»... Сәмах Г.Н.Волковән Мускавра пичетленнә «Мудрость воспитания» /Книга для родителей/ кәнекери статии пирки «Молодой коммунист» хаҗатра пичетленнә ман кәске рецензийәм пирки пырать.

Ҙырусене кәскетмесәр, уләштармасәр пичетленә.

Мәнле сәкленүччә! Ун чух ман арәм хәр пек, хәрача – сиччәре... Умра – җап-сүтә кунсем, сәр, ик сәр сүл пурәнас пек... Сән үкерчәкә тупәнмарә-ха, Туркай. Тупәнсанах – йәлт эс хушнә пек туса яраса паратәп.

Сывә пул! Лайх сүре! Салампа Г.Волков.

P.S. Геннадий Никандрович хәйән сәк җырәвне чикнә кон-верчән кай енне сәлла җырсә хунә: Петәр Яковлев /Петәр Яккусен. – В.Т./ кәнекине – сәввисене – вуласа питә савән-там. Манран тав ту, салам кала. Тухса килнә кун сан патна кәтәм, эсә сук пултән.

07.01.88 җ. Сәнә Сүл саламә сана, шәлләм-маттурәм! Йышна та салам – арәмна, Илемпине. ыра ку-рәр, теләйлә пулар.

Асанне сәмахән пәлтерәшне паян сәс әнланса пыма пусларәм: «Таван сәрте сәре те ситән»... Аттене Шәхасана ку-җарсан асанне: «Вилсен те кайма-стап яләмран», – терә. Аннен те унпах юлма тиврә. Атте пәччен пурәнчә. Таврәнчә 6 җултан. Вилчә 72-ре. Асанне – 92-ре. Анне 84 кайрә. Хәй

• Ардалион Игнатъев, Геннадий Волков, Валери Туркай.

тан ытларах сүнаҗсә. Сана чәререн ыра сунатәп. Сан тумалли питә нумай-ха.

Сывә пул!

Салампа Г. Волков.

28.11.85 җ.

Салам-ха, шәлләм! Салам йышна та – хәрүпе арәмна. Хәвна чун-хаваләсемпе сывәх җынсене те салам кала, Бориса /Б.Чиндыкова. – В.Т./ – сәмахран.

Ҙырәву савәнтарчә те, әмсантарчә те. Сәспәлпе пәрле, сирәнпе пәрле пулас килчә. Вәйлә! Паләкә пирки калатәп... Пирән патра пәр паләк та пуляс суктәр. Пуян җынсем халә масар җинче К.В.Иванов паләкәнчен /?!/ вәйләраххине лартаҗсә.

/Шараф Мударисән куҗсулә тухрә сәк памятник умәнче – пусласа килсен, малтанхи хут курсан: Эх, чәвашсем, чәвашсем, хәйсен мухтәвне те чәннипе чыслама пәлеймерәҗ вәт... Пуян е-сем /җырура сәлла җырнә. – В.Т./, ав, масар җынче. Тукай монументчә Куйбышев площадәнче... Хусанта Тукайән ултә памятник, ултәшә те пирәннинчен лайхрах/... И.Я.Яковлева тимәртен карикатура туса патәмәр.